

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Foreldremøter i uterommet

*«Hvilke
erfaringer har et
utvalg
barnehagelærer i
barnehagen med
foreldremøter i*

Av

Ingrid Bruem Skjelstad
Kandidatnummer: 1119
Emnenavn: BNBAC3900

Bacheloroppgave // Natur og friluftsliv
Trondheim, DMMH, våren 2020

Forord

Arbeidet med bacheloroppgaven startet allerede i begynnelsen av studieløpet når vi begynte å tilegne oss kunnskap som handlet om barnets beste og det viktige foreldresamarbeidet ble tydeliggjort i undervisning og praksis. Det endelige arbeidet startet våren i det siste studieåret med fellesforelesninger i bachelorfaget. Valg av problemstilling skulle vise seg å være vanskeligere enn først antatt og det tok lengre tid enn det man tenkte før man startet. Hva ville man skrive om, hvilken retning skulle bacheloren ta? Jeg visste fort at jeg ønsket å gå retning fordypningen min, natur og friluftsliv. Jeg har alltid hatt en stor interesse for det å ha samtaler på andre arenaer enn i den stive hverdagssituasjonen som ofte kommer rundt et bord med øynene rett på en annen. Dette ønsket jeg å sette sammen med foreldresamarbeid som er en viktig del av hverdagen i barnehagen.

Arbeidet med bacheloroppgaven har vært tidkrevende, delvis frustrerende, men også svært interessant og lærerikt. Det at koronaviruset kom løpende midt oppi dette har også krevd mer selvstruktur når biblioteket med lesesalen ikke har vært tilgjengelig. Vi har også mistet de gode refleksjonssamtalene sammen med medstudenter slik som tidligere.

Jeg ønsker å takke mine veiledere Camilla Kalvatn Egset og Kathrine Rønning Tvinnerim for god oppfølging og veiledning underveis i bacheloroppgaven. Videre ønsker jeg å takke min storesøster for tegning av forsidebilde, samt min samboer for god hjelp og støtte underveis både i motgang og medgang.

Takk!

1 Innhold

1	Innhold	2
2	Innledning.....	4
2.1	Bakgrunn for valg av tema	4
2.2	Problemstilling.....	5
2.3	Oppgavens oppbygning og avgrensing.....	5
3	Teori	5
3.1	Uterommet	6
3.1.1	Samlingsplasser og bål	6
3.1.2	Nærmiljø.....	7
3.2	Foreldresamarbeid	7
3.2.1	Foreldrenes medvirkning.....	8
3.2.2	Et godt foreldresamarbeid	8
3.3	Kommunikasjon.....	9
3.3.1	Dialogen	9
3.3.2	Kroppsspråk	10
3.4	Personalet.....	10
4	Metode.....	11
4.1	Induktiv og deduktiv tilnærming	12
4.2	Valg av metode	12
4.2.1	Intervju som metode.....	13
4.2.2	Valg av informanter	13

4.3	Beskrivelse av gjennomføringen	13
4.4	Analyse av data.....	14
4.5	Metode kritikk	15
4.5.1	Reliabilitet og validitet	15
4.6	Etiske retningslinjer	16
5	Presentasjon av funn og drøfting.....	17
5.1	Samtale / dialog	18
5.2	Årstiden er en faktor	19
5.3	Personalets rolle.....	21
5.4	Bruken av nærmiljøet	23
5.5	Bålet har en betydning	24
6	Avslutning og oppsummering	25
7	Litteraturliste	28
8	Vedlegg	29
8.1	Vedlegg 1: Intervjuguide	29
8.2	Vedlegg 2: Informasjons og samtykkeskjema.....	32

2 Innledning

Mange har nok opplevd at foreldremøtene er kjedelige og preges av store deler med enveis kommunikasjon fra ansatte i barnehagen. Det kan virke som foreldremøtene har blitt et slags informasjonsmøte, hvor foreldrenes rolle innebærer kaffe og lytting.

Samfunnet er i stadig utvikling også i barnehagehverdagen. Foreldrenes stemme er på vei opp og frem i barnehagens planlegging. Foreldresamarbeidet i barnehagen er viktig for å ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (barnehageloven, 2005, §1). Og slik som det står i rammeplan for barnehagen skal samarbeidet sikre foreldrenes rett til medvirkning til den individuelle tilretteleggingen (Utdanningsdirektoratet, 2017).

Mye av det pedagogiske opplegget i barnehagen gjennomføres i uterommet, de har naturlige samlingspunkter hvor det er plass til alle. Mange av disse plassene har muligheten for å tenne et bål i midten, som gir en ekstra dimensjon til opplevelsen av å være ute (Thorbergesen, 2012). Bål skaper samlingspunkter og gir gode muligheter for samtaler og refleksjoner som heller er oppsummerende for hvordan en ønsker skal prege foreldremøtene (Lundhaug & Neegaard, 2013).

2.1 Bakgrunn for valg av tema

Foreldresamarbeid er noe jeg synes har virket veldig spennende og har alltid sett viktigheten av foreldresamarbeid i barnehagen. Jeg har aldri vært redd for å ta den uformelle samtalen med foreldrene gjennom praksisperiodene på Dronning Mauds Minne Høgskole. Jeg har heller syntes det har vært gøy og se på forskjellene på hvor mye foreldrene legger i innsats når de kommer i barnehagen. Jeg har kjent på hvor mye lettere det er å snakke med folk når settingen ikke er så formell. Både i den uformelle samtalen, men også kjent på det når man skal ta opp den litt vanskeligere samtalen. Se for eksempel deg selv når du skal snakke om noe vanskelig, ta en kjøretur for da slipper dere å se hverandre i øynene når dere snakker. Samtalen vil flyte bedre og ingen kan flykte, og det blir en dypere samtale.

Dette var noe som jeg var nysgjerrig på i forhold til fordypningen min på skolen, natur og friluftsliv. Hvordan er det egentlig å ha foreldremøtene i uterommet istedenfor i et ganske formelt rom. Er det egentlig noe forskjell? Det hadde jeg lyst til å finne ut mer av i bacheloroppgaven min.

2.2 Problemstilling

Det å velge en problemstilling for belyste temaet foreldremøter og uterommet viste seg å være mer utfordrende enn først antatt. Etter flere veiledningstimer kom jeg endelig frem til:

«Hvilke erfaringer har et utvalg barnehagelærere i barnehagen med foreldremøter i uterommet?»

2.3 Oppgavens oppbygning og avgrensing

Oppgaven min er bygd opp med innledning, hoveddel og avslutning. De ulike delene er delt inn i innledning, teori, metode, presentasjon av drøfting og funn, oppsummerende drøfting, avslutning, litteraturliste og vedlegg.

Det å avgrense oppgaven min viste seg å være utfordrende, da flere av momentene i intervjuene viste seg å være viktige for helheten i oppgaven og for å kunne svare på problemstillingen min. Informantene mine snakket om foreldresamarbeid, uterommet med spesielt ytre utfordringer og kommunikasjon som viktige momenter i et foreldremøte. Jeg har fått bruk for det meste av datamaterialet fra intervjuene. Avgrensingene som ble tatt i min oppgave ble i hovedsak tatt i begynnelsen av prosessen, da jeg valgte å ikke ta inn foreldrenes tanker rundt det å ha foreldremøter innendørs og utendørs - om de kjenner på noen store forskjeller der. Om jeg hadde hatt foreldrenes tanker ville jeg se om foreldrene sitter med mye av de samme tankene som personalet og fått en større bekreftelse på om det er tosidig eller om det kun kommer fra pedagogens side.

3 Teori

I dette kapitlet presenteres teoriperspektivet som skal være med å svare på problemstillingen: **«Hvilke erfaringer har et utvalg barnehagelærere i barnehagen med foreldremøter i uterommet?»** Problemstillingen gjør det nødvendig å belyse ulike teoretiske sider som bidrar til hjelp i drøftingen. Teorikapitlet er delt inn i fire underkapitler, disse er: uterommet, foreldresamarbeid, kommunikasjon og personalet.

3.1 Uterommet

I intervjuet brukes begrepet uterommet flere steder og er et sentralt begrep i min oppgave. Uterommet defineres ikke direkte i faglitteraturen. Det er opp til den som skriver å utdype hva som menes med barnehagens uterom. Men jeg har valgt å støtte meg til Hagen og Sæther sin avklaring på begrepet uterom.

«Begrepet uterom er ment å dekke alle typer uterom som barnehagen måtte ha adgang til. Det kan for eksempel være barnehagens eget uteområde, miljøene som befinner seg i umiddelbar nærhet til barnehagen, eller naturområder som innebærer transport bort fra barnehagen. Tanken er at all tilgjengelige uterom i nærmiljøet bør benyttes som naturlige redskap i barnehagens pedagogisk virksomhet» (Hagen & Sæther, 2014, s. 21).

3.1.1 Samlingsplasser og bål

Mye av det pedagogiske kan gjøres utendørs i barnehagen, og det å lage naturlige samlingsplasser skaper en større stemning når alle skal samles på samme plass. Dette kan være steiner eller stubber satt i en sirkel, halvsirkel eller bare noen få plassert rundt. Dette kommer an på størrelsen av barnegruppen. Om man har et bål i midten vil det gi en ekstra dimensjon til opplevelsen av å være ute, ilden gir næring til sansene (Thorbergesen, 2012).

For mange har det å lage et bål på tur mye å si for friluftslivets betydning. Et bål er et samlingspunkt og gir gode muligheter for samtaler, refleksjoner og oppsummeringer noe som vi ønsker mye av under et foreldremøte (Lundhaug & Neegaard, 2013)

Det å planlegge et foreldremøte for å dra ut på tur er nok ikke det dummeste. Friluftsliv gir en opplevelse av frihet og mestring både hos barn og voksne. «Turene kan gi energi og overskudd og kan påvirke vår psykiske og fysiske helse» (Lundhaug & Neegaard, 2013, s. 98). To amerikanske miljøpsykologer Kaplan har forsket på naturens helbredende virkning på mennesker. De mener det finnes en balanse mellom naturen og mennesket og at naturen gjør at mennesket forlater den stressende hverdagen med bekymringer og krav, og heller går inn i en verden med spennende opplevelser hvor tankene kan vandre fritt (Kaplan & Kaplan 1989 sitert i Vedum, Dullerud & Ødegaard, 2005). Når et foreldremøte skal ha sted utendørs trenger foreldrene kunnskaper om rett bekledning for å sitte stille utendørs. Her må de se seg

selv opp mot hvilken bekledning de sender med barna sine, når det til vanlig er barnas hverdag de setter seg inn i.

3.1.2 Nærmiljø

Barnehagene er flinke til å bruke nærmiljøet som ulike turplasser, noe som også er et krav i rammeplan til barnehagen gjennom fagområdet nærmiljø og samfunn. I rammeplan for barnehagen (2017, s. 56) står det at barna skal «utforske ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lære å orientere seg og ferdes trygt». Det er ofte at foreldre velger barnehager ut ifra hvor de bor, slik at nærmiljøet til barnehagen også er en del av nærmiljøet til hjemmet. Dette er kanskje mer vanlig på bygder enn i store byer, hvor det er større kamp om barnehageplassene.

Her kan barnehagen ha et turområde til en gravhaug like i nærheten hvor det finnes fine plasser for å ha camp, gravhaugen ligger i nærområdet til barnehagen og vil derfor også være en del av barnehagens uterom. Her kan barna bruke sansene, undre seg, undersøke og lære sammen med hverandre i gode turmuligheter i nærmiljøet (Moen, 2011).

3.2 Foreldresamarbeid

Foreldresamarbeid har et stort fokus i barnehagen, da det er sentralt for å kunne gjøre det beste for barnet i form av å ivareta deres behov for omsorg, lek og læring. Slik som Vibeke Glaser (2018) skriver at det viktigste i foreldresamarbeid er å samarbeide mot felles mål for barnets beste. Birthe Ravn forklarer samarbeid som;

«... et forhold mellom mennesker som i respekt for hverandres forskjellige kunnskaper, ferdigheter, egenskaper og holdninger arbeider mot samme mål på grunnlag av en felles sum ressurser. Det ideelle samarbeidet hviler på gjensidig tillit og på en felles ansvarsfølelse og beslutningstagen. Det dreier seg om et likeverdig forhold» (Ravn sitert i Glaser, 2018, s. 67).

Dette betyr at med barnehageansattes kunnskaper, ferdigheter, egenskaper og holdninger om barnet skal sammen med foreldrene med sine kunnskaper, ferdigheter, egenskaper og holdninger arbeide sammen for å ivareta barnets behov for omsorg, lek, læring og dannelse som er innholdet i §1 i lov om barnehager (Barnehageloven, 2005, §1). Det er barnehagens ansvar å legge til rette for et godt foreldresamarbeid, likevel kreves det slik som skrevet over at begge parter er villige til å delta. I rammeplan for barnehagen står det: «Barnehagen skal

legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldre. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldre til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 29).

3.2.1 Foreldrenes medvirkning

Medvirkning har en betydning for enkeltindividet, gruppen og samfunnet. Kristiansen skriver at medvirkning har flere sider og at det på den ene siden handler om den enkeltes muligheter til å handle, kommunisere og å være en demokratisk person i et mangfoldig samfunn.

Samtidig skriver hun at en like viktig side ved medvirkning er individets evne til å gi andre mennesker muligheten til å være demokratiske subjekter (Kristiansen, 2018, s.208-209).

Foreldrenes medvirkning i barnehagen har økt i senere år. Foreldrene har krav på større innflytelse i barnehagehverdagen og deres medvirkning blir målt i foreldreundersøkelsene landet over. Igjennom at det ordnes foreldreråd og samarbeidsgrupper som er grupper bestående av foreldre og enkelte ansatte som skal fremme fellesinteresser og skape et tettere forhold mellom foreldregruppen og barnehagen for å ha et godt barnehagemiljø (Barnehageloven, 2005, §4).

3.2.2 Et godt foreldresamarbeid

Det finnes flere forskjellige måter å opprettholde et godt foreldresamarbeid på i barnehagen. Glaser (2018) skriver at et godt samarbeid handler om god informasjonsflyt, en god dialog og gi foreldrene mulighet for medvirkning. Hun deler samarbeidet inn i formelt og uformelt samarbeid. Det formelle handler om de såkalte planlagte møtene, foreldremøter, foreldrekafe og dugnad, mens uformelt er ikke-planlagte møter som skjer i hverdagen. Hente- og bringe situasjon eller de samtalene som ikke er lagt opp til på de planlagte møtene er et uformelt samarbeid. Det er igjennom disse møtene man kan plukke opp foreldrenes innspill på medvirkning i barnehagen, og foreldrene viser også ikke bare med verbal kommunikasjon om de er fornøyde eller ikke, videre beskrevet i kapittel 3.3, kommunikasjon.

Foreldremøter er en formell samarbeidsarena, ofte brukes slike møter til å gi informasjon om hverdagen, klær og utstyr som barna må ha. Og det er jo noe som man ofte må gå igjennom med foreldrene, men om har mulighet, så kort det ned så mye som mulig. De beste foreldremøtene er nok når foreldrene fører dialogen, slik at det ikke er monolog fra den som holder foreldremøtene (Jonassen, 2017).

3.3 Kommunikasjon

Kommunikasjon er et viktig felt i barnehagehverdagen både mellom voksen og barn, men også voksen og voksen i form av foreldresamarbeid.

«[...] kommunikasjon er et stort begrep, et slags samlebegrep for alle mellommenneskelige kontaktformer, signaler og formidling. Det innebærer blant annet skriftlige former som data og tegnbaserte systemer i tillegg til alt som blir kommunisert via atferd og kulturelle uttrykk. Uttrykket dekker både verbal og ikke-verbal atferd» (Spurkeland, 2017, s. 94).

Gotvassli (2019) skriver at kommunikasjon handler om å sette seg inn i andre personers situasjon og å klare og lytte. Om man ikke lytter til hva den andre har å si vil kommunikasjonen være enveis. Når du lytter tar du i bruk hele deg. Du har øyekontakt, tilpasser mimikken og kroppsspråket. Du kan gjerne ta i bruk småord slik at du oppmuntrer han som forteller til å fortsette, samtidig som det er viktig at begge får komme til ordet også. Ved å ta i bruk småordene og kroppsspråket går det under fellesnevneren passiv lytting, som er en viktig del av kommunikasjonen. For å vise motparten at dere er enige og at det ikke blir feiloppfattet kan man spørre ett oppklaringsspørsmål der du for eksempel spør «forstår jeg deg rett ved at ...?»

3.3.1 Dialogen

For at foreldresamarbeidet skal være godt fra begge parter krever det en åpen kommunikasjon, hvor det er en åpen dialog rundt hva som har skjedd og kommer til å skje i barnehagehverdagen. Den beste måten å opprettholde et godt foreldresamarbeid er gjennom dialogen mellom ansatte og foreldre. «Med dialogen menes *den likeverdige og balanserte samtalen*» (Spurkeland, 2017, s. 58). Spurkeland skriver at dialogen er den samtaleformen som er med på å bygge de beste relasjonene mellom folk. Dette fordi det ikke er noen krig mellom hvem som skal snakke eller ha det rette poenget slik som man kan oppleve i en diskusjon, dialogen en balansert samtale mellom begge parter. Dialogen regnes som en vinn-vinn-samtale i forhold til diskusjonen som ofte kårer en vinner og en taper (Spurkeland, 2017). Spurkeland skriver også at det er ikke dermed sagt at diskusjonen ikke skal finne sted. Det er bare at den gode samtalen må finne sted først for å legge frem ulike meninger og synspunkter.

3.3.2 Kroppsspråk

Når man skal gjennomføre et foreldremøte hvor man skal opprettholde foreldrenes medvirkning er dialogen et viktig punkt, samtidig som at det skal være åpent for diskusjoner også, så lenge det ikke skaper ufred og dårlig stemning. Det er nok en fare for at flere barnehagelærere opplever en monolog istedenfor en dialog mellom gruppene. Om man har en dialog istedenfor monolog fra de ansatte på et foreldremøte vil de gi bekræftelse og oppmerksomhet (Spurkeland, 2017). Når man sitter fysisk til stede i et rom sammen med andre, er det ikke bare den verbale kommunikasjon som kommer til uttrykk. Man må også tenke over hvilke ikke-verbale signaler man sender ut. Den ikke-verbale kommunikasjonen som er kroppsspråk anses å være 80-90 prosent av kommunikasjonsverdien (Spurkeland, 2017). Da er det viktig å tenke over hvordan personen som snakker er i stemmeleie, ansiktsuttrykk og kroppsholdning for det kan fortelle mer enn det verbale da kroppsspråket kan gi andre signaler enn det verbale (Spurkeland, 2017).

3.4 Personalet

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som planlegger, gjennomfører og vurderer opplegget sitt. Men for at barnehagen skal kunne være en pedagogisk virksomhet kreves det at de er en lærende organisasjon og at det de gjør er begrunnet ut ifra barnehageloven og rammeplan (Utdanningsdirektoratet, 2017). Om barnehagen skal kunne være lærende må de kunne være villige til å gjøre noen endringer. De må kunne fornye seg i takt med samfunnet. Gotvassli skriver dette om en lærende organisasjon:

«Den lærende organisasjonen ses på som en idealtipe av en organisasjon med sin egen kapasitet til å lære effektivt og dermed bli mer endringsvillig. Det betyr at en lærende organisasjon er en organisasjon som lærer kontinuerlig og har kapasitet til å transformere seg selv» (Gotvassli, 2019, s. 96).

Personalet i barnehagen arbeider med å tilrettelegge det pedagogiske opplegget i barnehagehverdagen. De planlegger, gjennomfører og evaluerer både alene og i personalgruppen. Vurderingsarbeidet er en stor del av det å bli bedre og det å kunne utvikle den pedagogiske virksomheten. I rammeplan for barnehagen står det:

«Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet kan gi personalet et utgangspunkt for

videre planlegging og gjennomføring. Det kan også bidra til en åpen diskusjon om barnehagens formål, innhold og oppgaver. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet. På denne måten kan personalet lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 38-39).

Som personalgruppe i vurderingsprosessen er det lurt å komme med tilbakemeldinger til hverandre. Når man lærer å ta imot og gi tilbakemeldinger vil det være med på å skape økt motivasjon for arbeidet videre i gruppen (Spurkeland, 2017). Spurkeland skriver «ingen tilbakemelding er den verste form for tilbakemelding. Den kan minne om psykisk terror» (Spurkeland, 2017, s. 124).

I forkant av et foreldremøte er det det lurt å ta en runde i personalgruppen angående hvilke forventninger personalgruppen har til hverandre. Om dette ikke er gjort i forkant kan det fort oppstå små eller store konflikter mellom personalgruppen. Den pedagogiske lederen må kanskje ta ansvaret og delegere arbeidsoppgaver om hen ikke ønsker å sitte med hele formidlingen selv. Delegeringen kan gjøre at den enkelte medarbeider vokser på å få ansvar. Da blir det til at medarbeideren ikke lengre bare gjør som andre sier, den får i større grad bestemme selv hvordan bestemte oppgaver skal utføres (Rasmussen, 2012).

4 Metode

Metode handler om å finne riktig redskap når vi skal undersøke noe. Den er der for å hjelpe med å samle inn datamaterialet som en trenger i ulike oppgaver, slik som her hvor jeg skal samle data for å svare på problemstillingen min om hvilke erfaringer barnehagelærerne har med foreldremøter i uterommet (Dalland, 2017). Vilhelm Aubert siteres i flere sammenhenger når det er snakk om hva metode er. «En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helt middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metode» (Auberrt sitert i Dalland, 2017, s. 51). Så er det slik at innholdet i ordet metode deles videre inn i to hovedgrupper kvantitativ og kvalitativ metode.

I kvantitativ metode er forskeren gjerne langt unna informanten. Dette på grunn av at kvantitative metode omhandler målbar forskning som for eksempel spørreundersøkelser og da

kreves det en hel mengde datagrunnlag for at forskningen skal være målbar (Ringdal, 2018). Kvalitativ metode handler om å søke en forståelse av sosiale fenomener, gjennom en nærere kontakt med informanten. Her kan ikke svarene måles på lik linje slik som i en kvantitativ metode, da den omhandler ofte intervju eller observasjoner (Thagaard, 2018). Jeg skal videre se på den kvalitative metoden opp mot mitt prosjekt.

4.1 Induktiv og deduktiv tilnærming

Når jeg startet med bacheloroppgaven startet jeg som kanskje mange andre med å undersøke ønsket tema. For meg ble starten rundt temaet møter i uterommet, men en vingling mellom medarbeidersamtaler eller foreldresamarbeid. Slik som vi har sett tidligere havnet jeg på foreldresamarbeid og foreldremøter i uterommet. Det som er med foreldremøter i barnehagen er at det ikke finnes noe direkte knyttet teori opp mot temaet. Jeg måtte derfor gjøre slik Larsen (2017) skriver å ta i bruk en induktiv metode. «Gjennom induktiv metode tar ikke forskeren utgangspunkt i noen bestemt teori, men har en mer åpen problemstilling» (Larsen, 2017, s.24). Jeg har måttet koble den relevante teorien for oppgaven opp mot funnene i datamaterialet i ettertid. Men man klarer ikke å skrive en helt rein induktiv oppgave, du vil havne litt over i en deduktive også for du på en eller annen måte er preget av teoretiske antakelser eller personlige forventninger (Larsen, 2017). Jeg var også det i min oppgave. Jeg hadde store forventninger om at foreldresamarbeid, kommunikasjon og uterommet ville prege oppgaven min.

4.2 Valg av metode

Valget av metode kommer an på hvilken problemstilling man har valgt i forkant. Man må se hvilken type metode som kan være med på å belyse sider av problemstillingen din (Dalland, 2017). Igjennom problemstillingen **”Hvilke erfaringer har et utvalg barnehagelærere i barnehagen med foreldremøter i uterommet?”** valgte jeg å bruke en kvalitativ forskningsmetode. Dette på grunn av at jeg ønsket å komme dypere inn i tankene til barnehagelærerne. Innenfor kvalitativ forskningsmetode valgte jeg å ta i bruk intervju for å samle inn datamateriale. Jeg har intervjuet to forskjellige barnehagelærere i to forskjellige kommuner og to forskjellige størrelser på barnehagen. Valget på intervju ble naturlig når det var deres erfaringer jeg var ute etter å høre.

4.2.1 Intervju som metode

Thagaard (2018) mener at intervju er den mest brukte metoden innenfor kvalitativ forskning. I følge Thagaard er formålet med et intervju at vi skal få en fyldigere og mer omfattende kunnskap om andre menneskers opplevelse av sin livssituasjon, og hvilke synspunkter og perspektiver de har på temaet intervjuet handler om. Intervju er også med på å gi et godt grunnlag for personens erfaringer, tanker og følelser, som er akkurat det jeg er ute etter i min problemstilling.

Et intervju kan gjennomføres på flere forskjellige måter. Thagaard (2018) belyser ulike måter å gjennomføre et intervju på og jeg har gjennomført mine intervju i det som er hennes tredje fremgangsmåte ved en semistrukturert strukturert tilnærming. Her er temaene i intervjuet bestemt på forhånd, men jeg bestemte rekkefølgen selv (Thagaard, 2018). Ved at jeg hadde en semistrukturert intervjuguide gjorde at samtalen fløt bedre og jeg hadde større mulighet for å spørre andre spørsmål som ikke var i intervjuguiden underveis i intervjuet.

4.2.2 Valg av informanter

Jeg ønsket å komme i kontakt med noen jeg viste hadde gjennomført foreldremøter i uterommet, da problemstillingen omhandler erfaringer basert på det. Det er jo slik som Dalland (2018) skriver at man velger intervjupersoner ut fra hva man ønsker å vite mer om. Og gjorde dermed slik som det Dalland (2018) kaller et strategisk utvalg. Jeg plukket personer med bestemte kunnskaper eller erfaringer på mitt tema. Her valgte jeg da to barnehagelærere, en kvinne og en mann fra to forskjellige kommuner. Jeg har informanter fra en friluftsbarnhage og en familiebarnehage. Jeg hadde også kjennskap til begge barnehagene og informantene på forhånd.

4.3 Beskrivelse av gjennomføringen

Etter valgt problemstilling og metode, startet prosessen med søknad til NSD. Det ble sendt inn en fellessøknad om bruk av lydopptaker. Bakgrunnen for søknaden til NSD er den nye personvernloven som kom i juli 2018, kalt GDPR. Videre frem mot intervjuene utarbeidet jeg en semistrukturert- eller delvis strukturert intervjuguide som det også kan kalles. I en semistrukturert intervju er det intervjuguiden som ligger til grunne for intervjuet. Se vedlegg 1 for nærmere titt på intervjuguiden. Christoffersen og Johannesen (2012) skriver at i et slikt intervju varierer spørsmål, temaer og rekkefølge. Dette var noe som jeg også ønsker at jeg kunne fortsette på temaer som dukket opp underveis i intervjuet og heller hoppe tilbake igjen

når vi følte at det temaet var ferdig snakket. I forkant av intervjuet sendte jeg ut intervjuguide og samtykkeskjema til informantene, dette etter å ha fått en muntlig godkjenning på deres deltakelse.

Begynnelsen av intervjuet startet med at informanten fikk presentere seg selv uten å komme inn på informasjon som fortalte hvem denne personen var. Det jeg ønsket å høre var utdanning, ansiennitet og favoritt fagområde i barnehagen. Dette var også en måte for å få informanten min til å starte å snakke på. Videre fulgte vi intervjuguiden delvis, jeg hoppet litt frem og tilbake ut ifra hvordan samtalen utviklet seg. Det er jo det som er fordelen med å ha et semistrukturert intervjuguide. Samtalen fløt godt og oppfølgingsspørsmål som var både planlagte og ikke ble stilt underveis der det passet seg. Grunnen til at det ble stilt andre spørsmål som ikke var planlagte var nok fordi jeg som intervjuer klarte å være med i samtalen og engasjert når noe jeg var mere nysgjerrig det som ble snakket om. Avslutningsvis spurte jeg informantene min om det var noe de ville tilføye, om de satt på noe mer informasjon som jeg ikke hadde tenkt på.

Ved at jeg ikke har noe spesielle erfaringer med gjennomføring av intervju, var dette spennende og lærerikt. Lærerikt i form av hvordan spørsmål bør stilles, hvordan holdes samtaler i gang slik at de er toveis og ikke bar spørsmål – svar – spørsmål. Jeg hadde informanter som veldig gjerne ville snakke, men og at jeg enkelte ganger kjente på den at jeg burde kanskje ha stilt det spørsmålet litt annerledes og rettet meg til det ved neste.

4.4 Analyse av data

For å analysere datamaterialet mitt har jeg valgt å bruke modellen til Kirsti Malterud gjengitt i Christoffersen og Johannesen (2012). Etter endt transskripsjon startet fase én i analysen som omhandler å skaffe seg et helhetsinntrykk og sammenfatning av meningsinnhold, ved å lese igjennom transkripsjonene flere ganger og noterte ned hovedtemaene. Her må man være åpen for at tolkninger kan endre seg etter hvert som man arbeider mer med dataene (Christoffersen & Johannesen (2012).

Fase to omhandler å skape koder, kategorier og begreper, som passer til problemstillingen. Jeg satte da i gang en prosess der jeg kodet eller markerte ulike deler av teksten som var relevant for de ulike hovedgruppene som jeg dannet i første fase. «Å kode betyr å sette merkelapper eller navn på utsnitt av teksten. Det kan være enkeltord, setninger, avsnitt eller

lengre tekstutsnitt som gir navn» (Miles og Huberman gjengitt i Christoffersen & Johannesen, 2012, s. 101).

Tredje fase er kondensering som omhandler at vi tar et steg lenger ut fra kodene. Her jobbet jeg med å slå sammen koder, og sette opp underkoder på kodene (Christoffersen & Johannesen, 2012). Fjerde og siste fase i Malteruds modell er sammenfatning. Hensikten med sammenfatningen er å identifisere mønstre og sammenhenger i dataen som vi ikke ser med en gang (Christoffersen & Johannesen, 2012). Dette er en av mange fremgangsmåter for å analysere datamaterialet i en kvalitativ metode.

4.5 Metode kritikk

Når man skal forske på noe kommer det spørsmål om troverdighet til det som skrives. Om forskningsprosjektet ditt skal anses som vellykket er det viktig at funnene er troverdige. Thagaard (2018) skriver om begrepene reliabilitet og validitet. «På forskningsspråket betegnes dette som relabilitet fra det engelske reliability, som betyr pålitelighet» (Christoffersen & Johannesen, 2012, s. 23). Reliabiliteten i forskningen ses opp om hvilken type data er det som brukes, hvilken måte er den samlet inn på og hvordan har man arbeidet med denne dataen. Mens validiteten knyttes til de resultatene av forskningen og hvordan vi tolker de (Thagaard, 2018). «Et sentralt spørsmål er da hvor godt, eller relevant, data representerer fenomenet. I forskningslitteratur brukes begrepet validitet (av engelsk validity, som betyr gyldighet)» (Christoffersen & Johannesen, 2012, s. 24). Er svarene i som kommer frem av forskningen gyldige opp mot virkeligheten?

4.5.1 Reliabilitet og validitet

Begrepet reliabilitet er viktig i arbeidet med kvalitativ forskning og ser på om en annen forsker kan få de samme svarene som deg ved å anvende samme metode (Thagaard, 2018, s. 187). Det styrker min forskning at jeg har gjennomført et intervju med lydopptaker for videre at jeg transkriberte, istedenfor at jeg noterte ned underveis i intervjuet. I en kvalitativ forskningsmetode med en fenomenologisk tilnærming hvor man ønsker å høre om barnehageansattes erfaringer om foreldremøter i uterommet, er sjansen lav for at ulike forskere vil kunne få like svar. Dette på grunn av at de ulike informantene har ulike tilnærminger og erfaringer. Her kan kanskje by og bygd spille en rolle.

Det at jeg kjenner til informantene mine fra før kan du se i lys av avstand mellom informant og intervjuer. Det er viktig at begge parter stiller på lik linje og at den ene ikke føler seg

tråkket på i den forstand at du er dårligere enn meg. Jeg opplevde at mine informanter var aktive og engasjerte, noe som ifølge Thagaard (2018) handler om at informanten føler seg trygg i sin rolle opp mot intervjueren. Thagaard (2018) skriver at det ikke er noen klare kriterier for å vurdere betydningen av å kjenne informantene fra før.

I min oppgave er validiteten litt svekket med tanke på at min personlige holdning til foreldremøter i uterommet er svært positivt. Mine tolkninger av datamaterialet kan da være at jeg ikke ser alle de negative sidene jeg burde ha sett, uansett om jeg ser noen. Jeg som snart ferdigutdannet barnehagelærer med vekt på natur og friluftsliv ser muligens mer positivt på dette enn andre som ikke har denne fordypningen. Ved å stille spørsmål til gyldigheten eller validiteten i forskningsprosjektet handler det slik som Kvale og Brikmann skriver «Forskeren har et kritisk syn på sine fortolkninger, og uttrykker eksplisitt sitt perspektiv på emnet som studeres og hva slags kontroll som utøves for å motvirke en selektiv forståelse og skjev fortolkning. Forskeren spiller rollen som djevelens advokat overfor sine egne funn» (Kvale & Brikmann, 2019, s. 279).

4.6 Ethiske retningslinjer

Det å ta vare på personversopplysningen er et viktig punkt i forskningsetikken. Det er tre hovedpunkter som har ligget til grunn i oppgaven min med tanke på etiske retningslinjer, informert samtykke (se vedlegg 2), konfidensialitet og konsekvenser (Bergsland & Jæger, 2014). I forkant av intervjuet fikk jeg informantenes samtykke, de mottok et informasjons- og samtykkeskjema som de leste igjennom på forhånd og signerte. «Konfidensialitet medfører at man ikke offentliggjør personlige data som kan avsløre deltakernes identitet» (Bergsland & Jæger, 2014). Det siste som er tatt hensyn til er konsekvensene som kan påføres informanten. Det å passe på at informasjon som andre ikke skal ha tilgang til kommer ut, slik at informanten kan utsettes for skade eller annen belastning. En positiv konsekvens med på delta kan også være en faktor her. Mange lærer mye om sine egne tanker rundt temaet ved å være deltagende i et bachelorprosjekt (Bergsland & Jæger, 2014). Dette er noe som jeg etter intervjuet har fått tilbakemeldinger på, «ja hvorfor gjør vi det slik».

5 Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapittelet skal jeg presentere funnene fra intervjuene og drøfte problemstillingen “hvilke erfaringer har et utvalg barnehagelærere i barnehagen med foreldremøter i uterommet?» Dette skal jeg gjøre i lys av teorien som er belyst i kapitlet teori. Jeg har strukturert denne siste delen slik at funnene blir presentert underveis i drøftingsdelen hvor det passer seg slik. Videre har jeg delt inn dette kapittelet i delkapittel med følgende overskrifter: foreldresamarbeid, samtalen – den viktige dialogen, årstiden er en faktor, personalets rolle, bruken av nærmiljøet og bålet har en betydning. Med tanke på etiske retningslinjer er alle svar anonymisert så deres navn vil ikke bli brukt når funn presenteres. De går nå fra informanter til å være barnehagelærer 1 og barnehagelærer 2.

Tidligere i oppgaven skrev jeg at det ikke var noen teoretisk tilnærming på uterommet, men at jeg valgte å følge Hagen og Sæther sin avgrensning der “Begrepet uterom er ment å dekke alle typer uterom som barnehagen måtte ha adgang til” (Hagen & Sæther, 2014, s.21). For å avklare med barnehagelærerne jeg intervjuet om hva de egentlig mente med uterommet var det ett av oppvarmingsspørsmålene i intervjuet. Barnehagelærerne definerer uterommet på disse to måtene:

Barnehagelærer 1: “Begrepet uterommet er for meg utenfor barnehagens fire vegger. Det er når du kommer ut på lekeplassen og spesielt vi som er så heldige å ha my skog på uteområdet vårt”. Barnehagelærer 2: “Det er ikke nødvendigvis lagt unna barnehagen, uterommet for meg kan være på barnehagens lekeplass også. Ute i frisk luft er uterommet for meg”. Dette samsvarer også godt med Hagen og Sæthers tanker om hva uterommet er. Vi ser litt på barnehagelærernes svar her opp mot andre funn.

Utgangspunktet for barnehagelærerne jeg har intervjuet er at barnehagelærer 1 alltid har gjennomført foreldremøtene utendørs rundt bålplassen på lekeplassen deres, med mindre faktorer utenfra som for eksempel været har gjort det vanskelig. Mens barnehagelærer 2 har hatt med seg foreldregruppen ut av barnehagens lekeplass og oppsøkt bålplasser som ligger i nærområdet. Andre ganger har de møtt opp ved ulike naturlige samlingsplasser mens andre ganger har de gått på tur sammen til et naturlig samlingspunkt som barnehagen bruker ofte.

5.1 Samtale / dialog

Barnehagelærer 1 forteller: «Vi ønsker jo som regel en dialog sammen med foreldrene på møte. Vi opplever at foreldrene må være der barna er daglig for å se med egne øyne hvordan miljøet rundt barna er».

Når barnehagelæreren sa dette, var kroppsholdningen hans slik at jeg tolket at her er et viktig punkt. Barnehagelæreren ble veldig seriøs og alvorlig. Dette opplevde jeg som et stort mål de hadde på foreldremøtene de arrangerer. Jeg tror nok at det å skape en dialog med foreldregruppen vil skape større engasjement og en helt annen motivasjon blant foreldregruppen som møter opp på møtet. Møter med engasjerte folk kan vel også ende opp i enkelte diskusjoner, så man skal vel ikke utelukke at det kan oppstå diskusjoner også på et foreldremøte med en foreldregruppe som kun ønsker det beste for sitt barn.

Jeg ser også for meg at om de foreldremøtene er engasjerende blant de som er på møtene kan spre seg til de som ikke møter på møtene. Og slik jeg har tolket samtalen med barnehagelærerne har det blitt lettere å skape en dialog mellom foreldregruppen etter foreldremøtene ble flyttet ut i uterommet. Da foreldrene på lik linje ikke klarer å sitte så tilbakelent i stolen med kaffekoppen foran ansiktet.

De beste foreldremøtene som holdes er når det er en størst overvekt av dialog og mindre av monologen fra barnehagelæreren (Jonassen, 2017). Dialogen er jo en samtaleform for å bygge relasjoner mellom folk (Spurkeland, 2017). Fordelen med å ønske dialog er at samtalen stilles som likeverdig og balansert (Spurkeland, 2017). Det oppleves som at barnehagelærerne ønsker seg en samtale som regnes som en vinn-vinn-samtale i forhold til å sette i gang ulike diskusjoner. Diskusjonene skaper ofte motparter og det blir fort satt en vinner og en taper (Spurkeland, 2017). Det er da ikke dermed sagt at diskusjoner ikke skal finne sted. Det handler bare om at den gode samtalen gjennom dialogen trenger å komme frem først i møtene, for så kan de ulike forslagene og synspunktene tre frem gjennom en diskusjon (Spurkeland, 2017). Under slike samtaler kreves det tilstedeværende voksne som leder dialogen, refleksjonene og diskusjonene, men det er ikke slik at en barnehagelærer skal stå der og være ordstyrer. Glaser (2018, s. 109) skriver det er det mest ideelle i en foreldregruppe at de snakker ut ifra hva de bestemmer selv.

5.2 Årstiden er en faktor

Barnehagelærer 2 sier dette om årstider og hvordan den kan spille inn en rolle for oppmøte på foreldremøter som holdes i uterommet:

«Vi gjennomfører foreldremøtene etter påske og i september, vi alle tåler jo å sitte ute i to timer når det ikke er så kaldt. Jeg tror nok vi kunne ha møtt motstand fra noen ja, med at de ikke hadde kommet om det ha vært på vinteren. Men det handler jo om at alle ikke er likedan og noen synes det er mer behagelig å sitte inne».

Videre forteller barnehagelærer 2: «Vi finner løsningene sammen».

Barnehagelærer 1 forteller at det er ikke årstiden de anser som den store utfordringen. Det er en del forstyrrende faktorer ute i naturen rundt barnehagen. Han sier de har togbanen nært barnehagen, et rikt dyreliv og biler som kan forstyrre.

Jeg mener at barnehagen trenger at foreldrene møter opp på de planlagte foreldremøtene for å kunne ha foreldrenes stemme inn i planleggingen av det pedagogiske. Og slik som jeg har tolket barnehagelærerne jeg intervjuet, møter foreldrene opp både utendørs og inne, men at de har lettere for andre avtaler og ærender i starten eller slutten av et møte som holdes innendørs. Når møtet ble flyttet ut møtte alle opp presise og ingen dro før møtet var avsluttet. Jeg mener at om foreldrene holder frister på oppmøte og er til møtet er ferdig styrker det foreldremøter i uterommet. Dette på grunn av at det kan bli holdt dialoger, refleksjoner og diskusjoner på slutten av møte som alle burde ha vært med på. For personalet og foreldrene skal finne løsningene sammen.

De ytre faktorene som påvirker møtene utdørs med rikt dyreliv og togbanen er punkter jeg kan forstå påvirker konsentrasjonen til foreldrene i korte perioder. Men jeg tror kanskje er det positivt for de sanselige inntrykkene at et ekorn løper forbi. At foreldrene klarer å koble seg inn og på møtet igjen etter korte perioder. Slike faktorer kan vel også være utfordringer innendørs, med at de blir sittende og stirre på ting som henger opp på veggene.

Barnehagelærer 2 virker å ha tenkt igjennom foreldregruppen hun gjennomfører foreldremøtene med. Slik jeg forstår dette vil det si at gjennom den kjennskapen barnehagelærerne har med foreldrene til barna virker det som at været og årstiden kan være en negativ faktor som kan legge en demper på foreldrenes oppmøte. Det å være komfortable i sin

setting med klær og varme virker å være viktig for oppmøte hos foreldrene, det er ingen av disse som har prøvd og ha foreldremøte om vinteren, men begge antar ut ifra kjennskapen til foreldrene at det er slikt.

Barnehagen og de som planlegger dagene og det pedagogiske opplegget hos barna er avhengige av at foreldrene møter opp på foreldremøtene. Om årstidene er en faktor for at foreldrene ikke møter er det nok lurt å unngå blant annet vinteren for å få de til å komme. Det er blant annet gjennom at foreldrene møter opp på slike formelle møter at de kan få høre om foreldrenes tanker og meninger. Foreldrenes medvirkning i barnehagen har de senere årene fått større og større plass.

Det er lovfestet i barnehageloven (2005) at foreldrene har rett til å være med på å ha en stemme om barnehagehverdagen. Det er ikke dermed sagt at man må gjøre det som foreldrene sier og mener, men ta det opp til diskusjon der man må se ann kapasitet og økonomi som spiller en rolle i planleggingen av barnehagehverdagen. Men det er her personalet og foreldrene har muligheten til å ta i bruk dialogen, refleksjonen og diskusjonen for å finne løsningen sammen. For slik som det står i rammeplan til barnehagen, må både foreldre og personalet forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som skal følges (Utdanningsdirektoratet, 2017).

Her er den muligheten barnehageansatte og foreldre har til å kunne samarbeide om barnets behov for omsorg, lek, læring og danning (Barnehageloven, 2005, §1) i en formell arena hvor alle foreldrene har mulighet til å være deltagende. Foreldresamarbeidet handler om at personalet og foreldrene skal samarbeide for å gjøre det beste for barnet og for å sikre utviklingen, leken og læringen i barnehagen og hjemmet. Samarbeidet skjer både på individuelt nivå med foreldresamtaler som regnes som et formelt møte og det uformelle møte i gang og gruppenivå med blant annet foreldremøter slik som i denne sammenhengen. (Utdanningsdirektoratet, 2017). Foreldremøtene regnes som en formell arena på grunn av at foreldrene har fått en invitasjon.

Foreldremøter er en arena hvor foreldrene har muligheten til å ta i bruk den medvirkning som har fått større og større plass for i barnehagehverdagen ved å delta med informasjon, i samtaler, diskusjoner og refleksjoner som holdes blant annet på et foreldremøte. Det er slik Glaser (2018) skriver at et godt samarbeid som er viktig mellom personalet og foreldre

handler om god informasjonsflyt, en god dialog og samarbeid. Foreldremøter er da en av arenaene for å gjennomføre dette.

5.3 Personalets rolle

Som barnehagelærer har man en rolle ovenfor både barn og foreldre hvor du skal gå foran som et godt eksempel og da også vise positivitet rundt det som andre kan tenke litt negativt om. Sitat fra barnehagelærer 2 viser veldig godt hvordan vi kan tenke:

«Det er vi som setter begrensningene, hvis vi tenker «njæææ skal vi ta det møtet ute?» eller om holdningene våre er slik at vi tenker «vi tar dette møtet ute!» Det er vi som må gå foran å vise glede og tenke at det her fungerer og det er det vi må vise til foreldrene».

Barnehagelærer 2 forteller at det er avklart på forhånd at hun tar seg av snakkingen på foreldremøtene og at de andre i personalet supplerer underveis. De jobber med å utfordre hverandre på dette, men at enkelte i personalet kan være veldig tydelig på at de ikke ønsker å snakke i en slik setting. De evaluerer også foreldremøtene i ettertid, for å kartlegge om de husket alt, hva var bra og ikke og hva som må endres på til neste gang. Barnehagelærer 1 sier de har måttet enkelte ganger gjennomføre oppvaskmøter, hvor de har evaluert innholdet i møtene med hva som fungerte og hva som ikke fungerte.

Jeg tolker dette i den retningen at begge barnehagelærerne er vante til å ha forventninger til personalgruppen, de har delingen mellom personalet på hvem som snakker noe som jeg vil tro er med på å skape en større sikkerhet og trygghet i personalet. Da vet de i hvilken rolle de skal tre frem. Det jeg synes er spennende er at hos den ene barnehagelæreren kommer personalet i mye større grad frem når de flyttet foreldremøtene utendørs. Jeg drar da trådene litt tilbake til om personalet også er tryggere i en ikke så formell setting på lik linje med foreldrene.

Delegering og avklaring med hverandre om hvilke krav som stilles er noe som jeg ser som viktig i en personalgruppe. Erfaringer selv er at ved å avklare hva vi forventer av hverandre oppstår heller ikke konflikter i like stor grad, de små konfliktene blir da eller ikke så store om den andre parten i personalgruppen vet hva den andre ønsker og står for.

Innstillingene til ansatte anses som viktig i arbeidet med folk. Ja det er jo folk vil arbeider med. Andre folk oppfatter også tanker og følelser vi selv sitter med, da vi viser dette godt igjennom kroppsspråk. Er du innstilt på at dette ikke går, kommer foreldrene til å ikke like denne måten å ha foreldremøter på, vil du gå inn i arbeidet med å planlegge og gjennomføre et slik foreldremøte med en negativitet som også kan komme til å spre over på foreldrene. Men om man klarer å tenke positivt å tenke *så spennende dette kan bli*, kommer du til å spre en helt annen holdning til personalet og du vil gå foran som en rollemodell for foreldrene også. Vi kan egentlig se arbeidet med foreldrene i samsvar med barna. Om du klarer å være en tydelig rollemodell og engasjert voksen for barna, vil du kunne ta med deg dette inn i arbeidet med å gjennomføre foreldremøtene også.

Igjennom å planlegge, gjennomføre og evaluere om og om igjen med det pedagogiske arbeidet i barnehage vil personalet kunne finne ut hva som fungerer og ikke fungerer opp imot foreldresamarbeidet, samtidig som de er nødt til å se an foreldregruppen som er der og da. Foreldremøter er en del av det pedagogiske opplegget, som skrevet tidligere skal et samarbeid mellom foreldre og barnehage skjer på flere ulike nivåer og foreldremøter er en av arenaene for å ivareta dette. Dette betyr at også et foreldremøte trenger planlegging og evaluering i etterkant. Denne prosessen er også en del av det å være en lærende organisasjon. De gjør slik som Glaser (2019) skriver ved å lære kontinuerlig og har en mulighet til å utvikle seg.

Barnehagen er lovfestet at den skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, vurderes og evalueres (Utdanningsdirektoratet, 2017). Et foreldremøte krever et pedagogisk opplegg rettet mot foreldrene og en agenda som passer foreldregruppen og deres behov. Vurderingen av et pedagogisk arbeid er også forankret i barnehagen styringsdokument rammeplan. «Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet skal gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 38). Vurderingsarbeidet som barnehagelærerne gjennomfører går i trå med det som skrives i rammeplan for barnehagen med at vurderingsarbeidet skal gå ut ifra refleksjoner som hele personalgruppen har deltatt i (Utdanningsdirektoratet, 2017).

Delegeringen vil ha positive utfall for den som får ansvaret og må ta det, da føler ikke den som har mottatt oppgaven at den går å gjør slik som alle andre ber deg gjøre lengre (Rasmussen, 2012). Dette er noe som også kan evalueres i etterkant av foreldremøtene deres for å jobbe videre med det å være en pedagogisk virksomhet og komme på banen til å være en

lærende organisasjon som handler om å hele tiden ta nye skritt for å utvikle seg, endre seg og det å være i utvikling (Gotvassli, 2018). Barnehagelærerne virker å følge opp dette.

5.4 Bruken av nærmiljøet

Barnehagelærer 1 forteller at de utnytter det rommet som barna befinner seg i daglig. Der barna spiser måltidene sine i barnehagen. Og forteller videre: «Vi er jo så heldig å ha en så fin bål plass ute i barnehagen som vi har foreldremøter rundt. Denne plassen gjør at vi sitter i ring, alle ser alle og det blir en helt annen stemning». Barnehagelærer 2 derimot forteller at de forlater barnehagens inngjerding og tar i bruk turområdene og nærmiljøet til gjennomføring av foreldremøter. De starter turen i barnehagen og går i barnas fotspor, hvor barna har gått tidligere. Barnehagelærer 2 forteller videre at: «Det kan være folk som ikke er så godt kjent i det turmiljøet som vi bruker sammen med barna».

Jeg har tolket dette slik at uteområdet hos barnehagelærer 1 innbyr godt til samlingsplasser inne i barnehagen og de bruker uterommet som er innom gjerdene til barnehagen for at det ligger så godt til rette der. Men så kan vi se på dette opp mot barnehagelærer 2 som tar med seg foreldregruppen utenfor barnehagegrinda. De velger å gå på tur på lik linje med det som gjøres sammen med barn deres når de er i barnehagen. Da kan man lettere som pedagog vise foreldrene hvordan det arbeides med fagområdet nærmiljø og samfunn til daglig. Og foreldrene får kanskje en større forståelse av hva som blir snakket om under henting av barnehagelæreren og barnet når de nevner ulike navn på turstedene sine.

De fleste foreldre kjenner til nærmiljøet rundt barnehagen og vet hva som blir snakket om ved henting. Men det er ikke sikkert alle foreldre er så flinke til å ta i bruk nærmiljøet i hverdagen hjemme, når dagen er fylt med en hel del andre oppgaver som aktiviteter som skal gjennomføres. Så dette er en gylden mulighet for å lære med om plassene rundt seg og øke kunnskapen om nærmiljøet synes jeg.

Ved å dra ut av barnehagens lekeplass presenteres nærmiljøet for foreldrene på en annen måte enn om man sitter inne i barnehagen, samtidig som man har muligheten til å ta tak i det som er agendaen på møte når man kommer frem. Nærmiljøet er en del av det pedagogiske som er forankret i rammeplan. Slik som nevnt tidligere så står det i rammeplanens fagområde nærmiljø og samfunn at gjennom arbeid med dette fagområdet skal barna «utforske ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 56). En faktor som kan være årsaken til at ikke alle

foreldre kjenner til nærmiljøet rundt barnehagen kan være det som Moen (2011) skriver at det er ikke alle foreldrene som velger barnehage ut ifra hvor de bor, men heller ut ifra hvor foreldrene jobber. Da kan det være ekstra smart å gjennomføre foreldremøter i uterommet, så de blir kjent med dette området.

5.5 Bålet har en betydning

Underveis i intervjuet snakker barnehagelærer 1 om mulighetene de opplever når de har foreldremøtene utendørs og med bålet i midten. Barnehagelærer 1 sier «muligheten er den gode stemningen og samholdet som blir av å sitte rundt bålet. Foreldrene kjenner på kroppen hvordan barna deres har det når de sitt rundt bålet og spiser frokost, lunsjen eller fruktmåltidet sitt». Mye av de samme punktene går igjen flere ganger gjennom intervjuet og barnehagelærer 1 forsetter å presisere:

«Det blir bare ikke så formelt, det er en bedre stemning rundt bålet og en lavere terskel for foreldrene at de kan komme med innspill. Foreldrene møter opp på lik linje ute som inne, for vi har foreldre som er interessert i barnas hverdag og ønsker at de skal ha det best mulig i barnehagen. Vi har ei resurssterk foreldregruppe.»

Barnehagelærer 2 opplever dette ved å dra foreldremøtene utendørs: «Det er mer enveiskjøring på foreldremøtene inne, for da sitter de og gjemmer seg bak kaffekoppen. De er bestandig punktlig, mer engasjerte, større toveis kommunikasjon og ingen drar før vi er ferdige».

Barnehagelærerne mine gir uttrykk for at et foreldremøte som arrangeres utendørs ikke føles så formelt og de opplever at foreldre er mer med og mer engasjerte. Det er ikke bare å gjemme seg bak kaffekoppen på bakerste rad når det kommer spørsmål om innspill fra foreldrene, når man sitter i en ring rundt bålet ser alle hverandre og dette gjør at det muligens stilles høyere krav til hver enkelt. Her vil alle foreldrene se hverandre, og det du viser overfor hverandre vil spille en stor rolle. Det er ikke alltid det verbalet som er det viktigste når man sitter en gruppe sammen. Det du viser igjennom kroppsspråket viser mye av det du tenker også.

Jeg tror nok at det at flere foreldre er samlet om samme tema på samme plass kan noe å si på det at så mange foreldre ønsker å møte opp også. Slik som barnehagelærer 1 sier om at foreldrene interesserte i barnas hverdag, tenker jeg at det kan være givende å være sammen

med andre foreldre som også er der for å gjøre hverdagen til sine barn bedre. Da kan de også sammen utveksle erfaringer og ha den gode samtalen rundt bålet.

I barnehagehverdagen brukes det mye bål til det daglige arbeidet i barnehagen og det gjør noe med stemningen. Med benker, stubber eller steiner som er satt i en halvsirkel og med et bål i midten vil det være med på å sette stemningen (Lundhaug & Neegaard, 2013). Bålet i midten av benkene vil være med på at ilden gir næring til sansene (Torbergsen, 2012). Dette kan være en faktor for at foreldrene er mer skjerpet og mer delaktig. Mulighetene for å lage mat på bålet og varme seg er der også om man velger å ha et bål i midten. Bål er med på å gi muligheten for den gode samtalen, refleksjoner og oppsummeringer slik et foreldremøte skal gjennomføres (Lundhaug & Neegaard, 2013). Barnehagelærer 1 opplever foreldremøter slik:

Det at alle ser alle kan også ha innvirkning på hvordan vi sitter, ser på hverandre og bekrefter gjennom et nikk, smil, øyekontakt og kroppsspråk. Dette handler om å vise aktiv lytting ovenfor hverandre (Gotvassli, 2019). Foreldrene kan nok være mere observante på sin egen kroppsholdning når de vet at noen ser de, i forhold til når foreldrene sitter på linjer i rekker og ser fremover på et lerret (Spurkeland, 2017). Det er nok ikke sikkert at foreldrene tenker over at kroppsspråket anses å være 80-90 prosent av kommunikasjonsverdien (Spurkeland, 2017).

Foreldrene har en lavere terskel for å komme med innspill under foreldremøtene i uterommet uttrykker barnehagelærerne. Dette kan kanskje ses opp imot naturens helbredende virkning på mennesker. Kaplan og Kaplan har forsket på dette om naturen har en virkning på folket og mener at folket får en helt annen ro. De kommer seg vekk fra en stresset hverdag med bekymringer og krav (Kaplan & Kaplan 1989 henvist i Vedum, Dullerud & Ødegaard, 2005). Da kan det være godt å sette seg ned rundt bålet med gode samtaler sammen med flere medmennesker som er der for samme hensikt som dem selv, nettopp å være med på å gjøre barnehagehverdagen til barnet eller barna sine bedre. Turer kan gi overskudd og energi også, som kan påvirke den fysiske og psykiske helsen vår (Lundhaug & Neegaard, 2013, s.98).

6 Avslutning og oppsummering

Med utgangspunkt i egne datainnsamlinger og teori basert på en induktiv tilnæringsmetode har jeg forsøkt å svare på problemstillingen «hvilke erfaringer har et utvalg barnehagelærere med foreldremøter i uterommet?». Jeg har vært i to veldig ulike barnehager og hatt intervju med en pedagogisk leder fra hver av de to barnehagene, hvor jeg ønsket å finne ut av gode og

dårlige erfaringer med det å gjennomføre foreldremøter i uterommet. Foreldresamarbeidet er en stor del av det pedagogiske opplegget i barnehagen og er et eget kapittel i rammeplan for barnehagen og foreldresamarbeidet er lovfestet i Lov om barnehagen. «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven, 2005, §1).

Foreldremøter er en av arenaene hvor foreldresamarbeidet skal ivaretas. Her har foreldrene en gylden mulighet til å ta i bruk deres rett til medvirkning i det pedagogiske arbeidet i barnehagen sammen med de andre foreldrene, med utgangspunkt i å gjøre det beste for deres barn. Igjennom tilnærminga av teorien og funnene i datamaterialet har jeg forstått at ved å flytte foreldremøtene ut i uterommet opplever informantene mine at kommunikasjonen på disse møtene har gått i fra enveis til i mye større grad toveis. Dialogen kommer i mye større grad frem i sentrum på disse møtene. Uterommet er med på å gjøre at den formelle arenaen når alle sitter på rekke og rad innendørs og ser fremover, der foreldrene kanskje føler på en slags skolesetting til å ikke bli så formell. Uterommet med naturlige samlingsplasser i midten er med på å skape en god stemning, gir rom for gode dialoger og refleksjoner både mellom personalet og foreldrene, men også foreldrene seg imellom har muligheter til å utveksle erfaringer på hjemmefronten.

Bruken av nærmiljø har kommet frem i lyset i forskningen på mulighetene man ser ved å ha foreldremøter i uterommet. Ved å flytte foreldremøtene i uterommet er det ikke bare barna som lærer om nærmiljøet rundt barnehagen, men det blir også presentert for foreldregruppen. Ikke alle foreldre kjenner uterommet rundt barnehagen noe som kommer av ulike årsaker, blant annet valg av barnehage ut ifra hvor foreldrene arbeider.

Uterommet i seg selv virker å ha en beroligende rolle ovenfor foreldrene og personalet. De finner trygghet, ro og kommer seg bort fra mas og stress som ellers finnes i hverdagen. Barnehagelærerne plasserer foreldremøtene i det rommet som barna bruker i hverdagen for å skape et møte som er virkelighetsnært hos foreldrene. De setter foreldrene i rollen til barna på et vis. Foreldrene kjenner den gode stemningen som bålet gir, gjennom næring til sansene. Fokuset blir ikke lengre å gjemme seg bak kaffekoppen godt tilbaketrent i stolen, men man må sette seg litt opp fordi benkene rundt bålet har ikke ryggstø og kroppsspråket som vises fra foreldrene blir noe helt annet.

Det som informantene mine opplever for utfordringer med foreldremøtene i uterommet er ytre påvirkningsfaktorer som de ikke har muligheter til å gjøre noe med som togbanen, været og det rike dyrelivet. Det som barnehagelærerne heller har gjort for et bedre oppmøte på disse foreldremøtene er valg av årstiden, da de ut ifra sin kunnskap til foreldregruppen unngår blant annet vinteren. Kort oppsummert er muligheten ved å ha foreldremøtene i uterommet som er gjentakende hos mine informanter at den formelle settinger bli uformell, enveis kommunikasjon går til toveis og dialogen står i større grad i sentrum, de klarer lettere å presentere nærmiljøet og ved å ha bål i midten av foreldremøte skaper det en stemning i gruppen som er god, rolig og trygg.

Dette har vært en spennende og krevende periode, men jeg har virkelig sett fordelen med å dra foreldremøtene i uterommet for å sette både personalet og foreldrene i en tryggere setting som kan bringe medvirkning og dialog frem i et bedre lys. Undervisningen igjennom skoleårene har satt både foreldresamarbeid og naturen som to viktige punkter, men det har aldri blitt satt sammen til en mulighet. Om jeg skulle ha utviklet bacheloroppgaven videre i et større omfang ville jeg ha tatt inn foreldre også i datamaterialet mitt og sett på hvordan de opplever dette med å ta foreldremøtene i uterommet istedenfor å sitte inne på rad og rekke.

7 Litteraturliste

- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (Red.), Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen (s.51-87). Oslo: Cappelen Damm AS.
- Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Christoffersen, L. & Johannesen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Gotvassli, K. A. (2019). *Ledelse i barnehagen* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hagen, T. L & Sæther, M. (2014). Kreativ ute. I T. L. Hagen & M. Sæther (Red.), *Kreativ ute* (s.13-29). Bergen: Fagbokforlaget.
- Jonassen, T. (2017, 21.september). *Slik skaper du er foreldremøte for alle*. Hentet fra <https://www.barnehage.no/artikler/slik-skaper-du-et-foreldremote-for-alle/427969>
- Kristiansen, T. (2018). Medvirkning – uendelig vanskelig, fantastisk enkelt! I. V. Glaser, K. H. Moen, S. Mørreaunet & F. Søbstad (Red.), *Barnehagens grunnsteiner* (2. utg., s. 206-217). Oslo: Universitetsforlaget.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2019). *Det kvalitative forskningsintervjuet* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode* (2. utg.), Bergen: Fagbokforlaget
- Lundhaug, T. & Neegaard, H. R. (2013) *Friluftsliv og uteliv i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Moen, K. H. (2011). *Nærmiljø og samfunn i barnehagen* (2.utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Rasmussen, K. (2012). *Personalgruppen*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse, en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thorbergesen, E. (2012). *Barnehagens uterom*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Utdanningsdirektoratet (2017) *Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgave*. Hentet fra: <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

8 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1: Intervjuguide

Problemstilling: Hvilke erfaringer har personalet i barnehagen med foreldremøter i uterommet?			
	Nr.	Intervjuspørsmål	Eventuelt
Oppvarming	1	Kan du fortelle litt om deg selv og din bakgrunn?	
	2	Er det noe du brenner spesielt for i barnehagen?	Hvorfor brenner du for dette?
Begrepsavklaring	3	Kan du fortelle hva du legger i begrepet uterommet?	
Uterommet som møtearena	4	Kan du fortelle hvorfor dere har valgt å gjennomføre foreldremøter i uterommet?	
	5	Hvor i uterommet valgte dere å gjennomføre foreldremøte?	Hvorfor valgte dere akkurat denne plassen? Er det noe som gjør den plassen mere egnet enn andre?
	6	Har dere valgt å kjøre alle foreldremøtene ute, eller er det temabasert det som er utendørs?	Hvorfor har dere valgt å kjøre at alle møtene skal være utendørs? Hva er grunnen til at dere ikke kjører alle møtene utendørs?
Møtenes innhold	7	Er det enkelte tema som er mer egnet for et utendørs foreldremøte enn andre?	Hvilke? Mer informasjon og veiledning? Temaforeldremøter (rus/ sykdom/ kosthold...)

8	Får dere til å gå dypere ned i tematikken på møter utendørs? Eller har du opplevd at det kan bli litt overfladisk?	Hva tror du er grunnen til dette? Kan det gjøres på en annen måte for å bedre fordypningen i møtene ute?
9	Hvilke tilbakemeldinger har dere fått fra foreldre om denne måten å gjennomføre foreldremøter på?	Om JA: kan du fortell litt om tilbakemeldingene? Om NEI: tror du det er en grunn til at de ikke har gitt tilbakemelding på det og evt. Hvorfor?
10	Hvilke erfaringer har dere med oppmøte på foreldremøtene som dere har uten i forhold til annen arena?	
11	Hvilke tilbakemeldinger fra personalgruppen er det på å gjennomføre foreldremøter på denne måten?	Er det gjort evalueringa i etterkant og underveis i prosessen? Grunnet for dette?
12	Hvordan ble personalgruppa involvert i planlegging og eventuelt evaluering i etterkant av foreldremøtet ute?	
13	Har dere prøvd ut alle årstidene?	Noen som egnet seg mere enn andre? Er det noen grunn til at vinter ikke har blitt brukt?

Avslutnings spørsmål	14	Kan du fortelle hvilke utfordringer du/ dere ser ved å ha foreldremøter i uterommet?	
	15	Kan du fortelle hvilke muligheter du/ dere ser ved å ha foreldremøter i uterommet?	
	16	Er det noe mere du ønsker å tilføye på spørsmålene? Noe som du tenke bør være med som æ kanskje ikke har spurt om?	
	17	Har du noen tanke du sitt med etter det her intervjuet? At du nå har blitt bevist noe som du ikke har tenkt på?	

8.2 Vedlegg 2: Informasjons og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet «Foreldremøte i uterommet»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se på muligheter og utfordringer ved å gjennomføre foreldremøtet i uterommet. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med denne bachelor oppgaven er å belyse muligheter og utfordringer ved å ha foreldremøter i uterommet. Dette innebærer at jeg er ute etter deres erfaringer med å gjennomføre et foreldremøte utenfor barnehagens fire vegger. Problemstillingen min er: Hvilke erfaringer har personalet i barnehagen med foreldremøter i uterommet?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

- Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju hvor det vil bli tatt i bruk lydopptaker. Det vil i forkant av intervjuet bli tilsendt en intervjuguide på mail. Det vil ta deg ca. 45 minutter å gjennomføre intervjuet. Intervjuet inneholder spørsmål som omhandler erfaringene du har ved foreldremøter i uterommet. Svarene dine vil bli transkribert og du har mulighet til å lese igjennom og korrigere i ettertid om det er ønskelig.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- Få rettet personopplysninger om deg
- Få slettet personopplysninger om deg
- Få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- Å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Informasjonen om deg, og innsamlet data fra

intervjuet med deg, vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Alle personopplysninger vil vi anonymisert. Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Intervjuet transkriberes og da vil alt av personalopplysninger fjernes.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 6. mai. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig Student
Camilla Kalvatn Egset

Ingrid Bruem Skjelstad

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet foreldremøter i uterommet, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervjuet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 6. mai

(Signert av prosjektdeltaker, dato)